

В науката смисълът не идва отвън, а се създава в усилието за проникване в света. Разбира се, този смисъл се изказва в локална култура. Науката е локална. Тя е резултат на западния логос като архетип или праформа на светоописание. Логосната нагласа мисли света като всеобхватен ред, мисловно постижим и изказуем. Тази нагласа се оказва засега най-силна, ако се съди по пределната експанзия на науката и научната технология в края на 20 век по цялата земя в най-различни култури.

Какво прави науката силна? Защо научното обяснение произвежда най-мощни последици? Научното изследване е експанзия на определеността на споделяния човешки свят, както е възприемаем от всички човешки същества. Затова науката е световна. Научният смисъл се създава от учените лице в лице със света, възприеман непосредствено и с въоръжено око. Той не се генерира от величините, понятията и научния колектив, а се усвоява в диалог с природата. Това го прави максимално независим от културната локалност. Има ли забравата на смисъла на опитната наука в нейната технология? Едмунд Хусерл намери в Европейската наука от Новото време забравата на жизнения смисъл, на *doxa*, от която

произлиза *episteme*. Става дума за изключване на „човешкия смисъл“. Това би направило обаче науката невъзможна. Ако нещо е забравено в науката, а неговото място е там, то науката ще се прави дефицитно и няма да работи. Но науката работи добре и може би именно поради въпросната забравата.

Смисълът на липсата „на човешки смисъл“ в обективната наука е по-различен. В науката липсва ясно съзнание за крайност. Тя не различава света от неговия научен изказ. В нея отсъства ясната перспектива на живота като перцепция и на смисъла на науката като подреждане на възприетия свят. В нея намираме неяснота относно обясняването формата на света и на човешкия живот в един безусловен и безначален хоризонт – един героичен и вечен проект на философията, чието реализиране не се вижда. Научната нагласа не знае научната форма и граница и се заблуждава с безграничност и всемогъщество.

Светът отвъд думите е смисъл на опита. Тази нагласа, избистрена по линията докса – епистема – сциенция като изтръгване от схоластиката и натурфилософските измислици, тласка науката напред.

Традиционната обективност на науката. Обективността заема първо място в изискванията спрямо науката. Тя е независима от индивидуалното възприятие, въображение и мислене. Науката е независима от личността и интимния свят. Тя е не-субективна. В по-широк смисъл обективността е независимост от човека и човечеството. Тя е поглед към света от неутрална позиция, „с очите на Бог“. По-нататък обективността значи да се представя природата като самодостатъчна и да се изключва от нея визията за съзнателно и трансцендентно Творчество.

Обективността е резултат от развитието на логоса. Първа стъпка на тази обективност е разграничаването между християнски и античен логос. Отграничаването на представата за Бог от науката е рационално поради невъзможността на опит в науката, който да ни удостовери пряко Творението. Ученият може да е убеден в това, че природата е Божие създание. Но това не може да стане проверима хипотеза, лишено е от перспектива за проверка и така от смисъл в опитната наука.

Ако науката има все пак има привилегирована представа за света, то е в рамките на живите човешки сетива. Светът, представен на човека от неговото тяло и ум, е зависим от това тяло и този ум. Сетивата подреждат света така, както е устроен човекът и неговия жизнен процес. Умът, фокусиращ възприятието и неотделим от него в нашия живот, също е устроен да проумява съгласно с формата на човешкия живот. „Обективността“ е зависима от субект-обектната опозиция. Обектът е „там навън“, а субектът е „тук вътре“. Субектът отразява обекта и не внася своите определения в обекта. Няма такива неща като субект и обект, на които можем да разделим света. Човешкото тяло не носи „извънсветовия“ трансцендентален ум.

